

ODBOR VODNÍHO HOSPODÁŘSTVÍ ČAZV
ODBOR PEDOLOGIE ČAZV
ČLENSKÝ VÝBOR ICID
ČESKÁ PEDOLOGICKÁ SPOLEČNOST

Informační listy 24

ICID·CIID

Prosinec 2005 (ročník XI)
Vydává VÚMOP Praha

O B S A H

	strana
Úvodní slovo	2
III. konference České pedologické společnosti (<i>Doc. Ing. Jan Horáček, CSc.</i>)	3
Zpráva Českého výboru ICID (<i>Dr. Ing. Milada Šťastná</i>)	4
Bioklimatologie současnosti a budoucnosti (<i>Dr. Ing. Jaroslav Rožnovský, CSc.</i>)	7
Konference Pedometrics 2005 (<i>Doc. Dr. Ing. Luboš Borůvka</i>)	9
Z jednání Předsednictva ČAZV	11
Závěry a doporučení z workshopu (<i>Ing. Zbyněk Kulhavý, CSc.</i>)	17
Z odborných akcí pro rok 2006 (<i>Dr. Ing. Milan Sáňka</i>)	19
In memoriam Pavel Jambor (1938 – 2005) (<i>RNDr. Jaroslava Sobocká, CSc.</i>)	21
Za Dr. Ing. Miloslavem Pýchou, CSc. (<i>Ing. Josef Zavadil, CSc.</i>)	22
Vzpomínka na Prof. Ing. Františka Hrádka, DrSc. (<i>Ing. Mojmír Soukup, CSc.</i>)	23
Různé – výzva odběratelům IL	24

Úvodní slovo

Vážení čtenáři i přispívatelé,

v závěru roku 2005 se Vám dostává do rukou 24. číslo Informačních listů. Je to již jedenáctý ročník a právě tolik roků stál v čele redakční rady pan Ing. Jiří Váša, DrSc., jemuž především vděčíme za to, že jsme pravidelně dvakrát v roce měli možnost sledovat nejnovější informace z našich oborů vody a půdy. V letošním roce na vlastní žádost opustil své místo předsedy, ale jeho ochota i nadále spolupracovat na vydávání tohoto periodika znamená, že na obsahu a rozsahu „Listů“ se prakticky nic nemění. Rád bych jménem svým a věřím, že i jménem všech našich čtenářů, ze srdce poděkoval panu odstupujícímu předsedovi za jeho dlouholetou úspěšnou a prospěšnou práci pro nás všechny. Je příkladem nezdolného vodáře vysoce ceněného za svoji práci v odborných kruzích u nás i v zahraničí. Těšíme se z toho, že i na tomto čísle významně pracoval. Ještě jednou dík.

Dá se říci, že rok 2005 byl bohatý na činnost, o níž přinášíme informace ve zprávách z pořádaných konferencí či odborných jednání půdoznalců, klimatologů i vodohospodářů. Důležitou a potěšitelnou informací je zpráva ČV ICID, kterou připravila nově zvolená předsedkyně ČV ICID paní Dr.Ing.Milada Šťastná o tom, že po krátkém období stagnace se činnost ICIDu opět obnovila.

Kvitujeme s povděkem, že do Informačních listů posílá své příspěvky již větší počet členů, a že „Listy“ se stávají význačnou odbornou i společenskou aktivitou našich odborů ČAZV. Věříme, že tento trend se bude prosazovat i nadále.

Radostné prožití vánočních svátků a mnoho zdraví, štěstí, pracovních i osobních úspěchů v Novém roce 2006 přeje

za redakční radu Alois Prax

III. konference České pedologické společnosti

Setkání českých pedologů v rámci III. konference České pedologické společnosti se uskutečnilo 1. a 2. září 2005 v Konferenčním centru Ústavu fyzikální biologie v Nových Hradech s organizační spoluprací jeho pracovníků a kateder Obecné produkce rostlinné a katedry Pozemkových úprav Zemědělské fakulty Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích. Místo konání nebylo zvoleno náhodně, neboť nosné téma konference bylo „Ochrana a využití půdy v podhorských oblastech“.

Konference (České pedologické společnosti) se uskutečňují jednou za čtyři roky, když v mezeroch jsou organizovány tzv. Pedologické dny s každoroční obměnou místa konání. Jako hosté byli pozváni předsedové německé a rakouské společnosti, ale zástupci těchto zemí se z důvodů služebních povinností omluvili, takže organizátoři letos přivítali celkem 106 účastníků.

Třetí konferenci České pedologické společnosti zahájil její předseda doc. Ing. Jiří Kulhavý, CSc. z MZLU v Brně, který měl kromě úvodního slova nelehkou úlohu vzpomenout nedávného úmrtí předsedy Slovenské pedologické společnosti pana Ing. Pavola Jambora, CSc., jehož památku přítomní vzápětí uctili. Za Societas pedologica Slovaca promluvila její nově zvolená předsedkyně paní RNDr. Jaroslava Sobocká, CSc., která vyslovila naději v další pokračování úzké spolupráce obou společností.

Poté přivítala účastníky konference děkanka ZF JU v Č. Budějovicích paní prof. Ing. Magdalena Hrabánková, CSc. Vyzvedla význam půdy jako nedílné složky životního prostředí a zabývala se především souvisejícími ekonomickými aspekty, a to zejména z pohledu našeho vstupu do EU, skladbou strukturálních fondů a možnostmi našich hospodařících subjektů z nich čerpat.

Na úvodní slovo paní děkanky navázal prof. Ing. L. Kolář, DrSc. ze ZF JU v Č. Budějovicích rozbořením možných scénářů vývoje hospodaření v podhorských, dnes většinou označovaných LFA oblastech, při současném i v budoucnu očekávaném přebytku zemědělské produkce na evropském trhu. Profesor Kolář dále seznámil účastníky konference s podílem ZF v Č. Budějovicích na celostátním zemědělském výzkumu za dobu jejího trvání. Problematika horských a podhorských oblastí byla vždy nedílnou součástí výzkumných záměrů ZF a byly uvedeny nejpodstatnější výsledky, kterých bylo v tomto směru dosaženo. Zároveň byly nastíněny směry, kterými by se tento výzkum měl v budoucnu ubírat.

Po upřesnění některých organizačních záležitostí pokračovala konference referáty v jednotlivých zájmových okruzích. Prvý byl věnován půdotvornému procesu ve vyšších polohách, jeho specifikům a možnému ovlivnění antropogenními činiteli jak přímými, tak i nepřímými včetně změn globálních.

Další problémový okruh prací tvořily příspěvky zaměřené na jednotlivé vlastnosti půd vyšších poloh a jejich případných změn v důsledku změn obhospodařování, tj. změn v osevních postupech, omezení imputů do půdy ať v důsledku např. „nitratové směrnice“ či z důvodů ryze ekonomických nebo v důsledku již zmíněného ovlivnění člověkem. Jako nejzávažnější hrozby se jeví různé formy degradace půd, a to zvláště acidifikace, podporovaná omezením

vápnění v posledních letech, nebo nadměrné utužení půd, které kromě pojezdů těžkých mechanismů má řadu dalších příčin, zasluhujících si podrobnější rozbor. Zanedbatelné nejsou ani změny vyvolané různým způsobem zpracování půdy, kdy se nelze vyhnout bezorebným systémům vzhledem k jejich rozšířené akceptaci zemědělskou praxí

Poslední okruh prací se zabýval problematikou a vlastnostmi lesních půd, které mají ve vyšších polohách výrazné zastoupení a kromě nezanedbatelné funkce produkční mají i nesmírný význam environmentální, s hlavním důrazem na hospodaření s vodou. I zde zazněla řada varovných slov, a to zejména v souvislosti s celosvětovým problémem dezertifikace.

Řada příspěvků byla doplněna výsledky z výzkumných bází lokalizovaných přímo na Šumavě, ale i z řady dalších vyšších poloh včetně problémů, které v těchto oblastech řeší kolegové ze Slovenské republiky.

Druhý den pokračovala konference exkurzí, jejíž hlavní náplní byla prohlídka kopaných půdních sond s odborným výkladem, kterou připravili prof. Ing. Jan Váchal, CSc. ze ZF JU v Č. Budějovicích a Ing. Karel B. Březina, vědecký tajemník zastupující VÚMOP Praha s pracovníky českobudějovické pobočky Ing. Humlem, Ing. Kašákem, Ing. Šonkou a s pracovníky KPÚ JU ZF Ing. Lechnerem, Ing. Bystřickým a Ing. Žlábkem.

Tomuto kolektivu se podařilo na relativně malém území prezentovat nejdůležitější představitele hydromorfních půdních typů se zasvěceným výkladem pracovníků VÚMOP Praha - pobočka České Budějovice.

Exkurze pak pokračovala prohlídkou známého poutního místa s kostelíkem na Hojné Vodě s výkladem a vyzkoušením zdejší „zázračné vody“.

Závěr exkurze tvořila prohlídka zmodernizovaného provozu pivovaru Regent v Třeboni s ochutnávkou světlého kvasnicového ležáku a malým pohoštěním jako odměnou za vytrvalost po dvou vpravdě náročných dnech jednání.

Za celkový odborný i společenský úspěch konference patří poděkování jak vědeckému výboru s předsedou prof. Ing. Rostislavem Ledvinou, CSc., tak organizačnímu výboru a kolektivu zajišťujícímu odbornou část exkurze.

Jan Horáček

Zpráva Českého výboru ICID

Činnost Českého výboru ICID v posledních třech letech značně stagnovala, což se projevilo na negativním hodnocení výsledků některých pracovních skupin i nízké aktivitě většiny členů. Na poslední schůzi exekutivy a revizní komise ČV ICID, konané dne 15. září 2005, bylo Dr. Ing. Antonínem Tůmou na tento fakt důrazně upozorněno. Zejména bylo poukázáno na nutnost činnosti výboru nejen obnovit, ale zamyslet se i nad možnostmi, jak ji přizpůsobit současným potřebám oboru, odformalizovat a přiblížit širší odborné i laické veřejnosti. Součástí budoucích

aktivit ČV ICID by měla být i reakce na členství v EU se zaměřením na implementaci Rámcové směrnice o vodní politice ES 2000/60/ES. Další činnost by měla být založena na iniciování a podpoře autonomního rozvoje individuálních aktivit jeho členů na straně jedné a na účinném koordinování a harmonizaci těchto aktivit na straně druhé.

Strategie činnosti ČV ICID

- **Poskytování informací** všem, kteří se o obor přímo nebo nepřímo zajímají prostřednictvím <http://www.hydromeliorace.cz/CVICID/index.htm>
- Činnost založit na
 - **zřízení dalších odborných skupin**
 - **založení Klubu ICID**, který bude naopak diskusní základnou o mezidisciplinárních i mezioborových otázkách, bude mít i společenskou funkci, a bude nástrojem pro hledání konsenzu mezi institucemi, zdrojem různých iniciativ, návrhů na změny institucionálního rámce vodního hospodářství apod. „Klub“ bude navazovat časově na zasedání výboru apod.
- Mezi **novými tématy** budou např.:
 - Sucho – podzemní vody
 - Voda jako důležitá součást potravního řetězce
 - Management vod v zemědělské krajině v souvislosti s implementací a interpretací Směrnice 2000/60/EC
- ICID se také bude aktivně podílet na řešení různých programů a projektů podporovaných z fondů EU.
- ICID by měl rozvinout **aktivity směrem k regionům** v závislosti na jejich specifikách, např. formou expertíz, odborné spolupráce při koncipování krajských strategií, workshopů k aktuálním tématům (podle hesla DHV „think global, act local“).
- ICID by měl poskytovat **poradenské služby, školení atd.** - prostřednictvím svých členů–expertů.
- Lze také vyhledat a zprostředkovávat **kontakty na zahraniční partnery** pro konkrétní potřebu „klienta“.
- Založit systém trvalé spolupráce s univerzitami i s jinými vzdělávacími institucemi.
- Bude zaveden cílený systém **Public Relations**, který by „zviditelňoval“ ICID i aktivity nebo ideové náměty jeho členů v ČR i v zahraničí.

V souladu se Stanovami Českého výboru Mezinárodní komise pro závlahy a odvodnění byla také svolána Valná hromada ČV ICID na 15. 9. 2005 od 13,00 hodin. Valná hromada schválila zprávu o činnosti a hospodaření exekutivy za období od předchozí Valné hromady bez výhrad k hospodaření, avšak s výhradami k činnosti některých pracovních skupin i samotné exekutivy, schválila plán činnosti a rozpočet Českého výboru po období po valné hromadě, schválila změnu stanov dle návrhu revizní komise, zvolila novou exekutivu Českého výboru ICID i novou revizní komisi Českého výboru ICID.

Složení nové exekutivy

Předsedkyně ČV ICID: *Dr. Ing. Milada Šťastná*

Místopředseda: *Ing. Jan Čermák*

Tajemník: *Ing. Radomír Muzikář, CSc.*

Pokladník: *Ing. Zbyněk Kulhavý, CSc.*

Připravované akce

ICID se chce podílet podstatným způsobem na „**Fourth World Water Forum**“, které se koná v Mexiku 16. – 22. března 2006. Byla nominována „Task Force Group“, předsedá jí M. Gopalakrishnan, jejím prostřednictvím se mohou eventuální zájemci angažovat (jako členové ICID).

5th Pan-American Regional Conference, January 2006, Mexico. Contact : Dr. Luis Rendón Pimentel, President, Mexican National Committee of International Commission on Irrigation and Drainage (MXCID), Gerente de Distritos y Unidades de Riego, Comision Nacional del Agua, Insurgentes Sur 1960, 6o Piso, Colonia Florida, Delegación Alvaro Obregón, C.P. 01050, México D.F. Tel: +52 56 632208, +52 53 222407; Fax: +52 53 222409; E-mail: gsaavedra@sgo.can.gob.mx

3rd Asian Regional Conference, 2006, Kuala Lumpur, Malaysia. Contact: Mr. Mohd. Azhari bin Ghazali, Secretary/Treasurer, Malaysian National Committee on Irrigation and Drainage (MANCID), Director, Planning and Evaluation Division, Department of Irrigation and Drainage, Jalan Sultan Salahuddin, 50626 Kuala Lumpur, Malaysia. Tel: +60 3 292 8384; Fax: +60 3 291 1082; E-mail: jps04@pop.moa.my.

Milada Šťastná

Příloha:

MOSCOW DECLARATION - (September 2004)

The Moscow Inter-regional Conference was participated by delegates from Egypt, Malaysia, Jordan, Mali, Chad, Indonesia, Albania, Iran, South Africa, Bangladesh, Australia, the Netherlands, Italy, India, Great Britain, Nepal, Slovenia, China, Canada, the USA, Cameroon, Germany, Hungary, Estonia, Poland, Ghana, France, Ethiopia, Nigeria, Switzerland, Pakistan, Japan, Spain, Turkey, Korea, Bulgaria, Thailand, Burkina Faso, Sri-Lanka, Portugal, Palestine, Senegal, Finland, Macedonia, Turkmenistan, Russia, Kyrgyzstan, Uzbekistan, Ukraine, Tajikistan and Kazakhstan.

A tendency of lower and reduced growth in food production globally is seen in the past few years and the ICID Task Force on "Global Food Security" felt that it can adversely impact the Food Security if corrective measures are not taken. Apart from availability, the affordability and distribution of food on an equitable basis for poor people in certain parts of the World were questions forming other important aspects affecting food security. While acknowledging the need for an enhanced agricultural production to meet the overall requirements, all such measures which will fairly guarantee environmental sustainability must also be integrated. In many cases, effective measures and enabling provisions and legislations are required. Building up a 'Scientific and technical knowledge base' for the Development and maintenance of agricultural landscapes is a must with an advancement in technology. Socio Economic aspects are important in evolving a Strategy of action to achieve the goals set for Water and Food Security. ICID events planned during IEC

Moscow 2004 and the Inter-regional Conference of on Food Production and Water identified a few constituent elements for the Strategic Task as follows:

- *Need for a legislation for realization of projects that comply with the requirements of high technologies of growing of zoned agricultural crops on the basis of adaptive-landscape farming;*
- *Introduction of a system for integral appraisal of fertility of irrigated and drained lands on the basis of indices of environmental and reclamation condition of these lands and productivity of agricultural lands;*
- *Overall introduction of modeling of various water consumption scenarios and assessment of a possibility of irrigation water saving and monitoring of reclaimed lands;*
- *Elaboration of systems for training and capacity building of farmers and specialists working on irrigated and drained lands with regard to education in the methods of water management, improvement in agriculture and assessment of optimal water resource management to meet the needs of agriculture taking into consideration environmental requirements;*
- *Financing of irrigation and drainage works and water management, both from State and private financing agencies.*

The Moscow Inter-regional Conference came up with the following recommendations:

- *There is a need for an analysis of institutional structures on management of sustainable development of irrigation and drainage and to highlight specific features, enabling legislations for financial support, taxation, insurance etc. in due consideration to available reform systems; requisite documentation for attracting public and private investments indicating principles for credit by International and Inter-governmental organizations are also to be evolved.*
- *Analysis of all the past Declarations adopted at ICID congresses, conferences and workshops is made and results brought out in Beijing Congress in September 2005.*
- *Analytical Review of irrigation and drainage status in various countries of the world and role and necessity of irrigation and drainage for food security is prepared and published in 2006.*

The possibility to evolve international courses for specialists and scientists from developing countries and countries with transitional economics for study of experiences of advanced countries with highly developed market economy is to be encouraged.

Bioklimatologie současnosti a budoucnosti

V malebném lesnatém zázemí Brna, ve Křtinách, pořádala Česká bioklimatologická společnost ve spolupráci se Slovenskou bioklimatologickou společností při SAV, Mendelovou zemědělskou a lesnickou univerzitou v Brně, Slovenskou poľnohospodárskou univerzitou v Nitre, Technickou univerzitou ve Zvolenu a Českým hydrometeorologickým ústavem mezinárodní vědeckou konferenci **Bioklimatologie současnosti a budoucnosti**, která proběhla ve dnech 12. - 14. 9. 2005. Tato 15. československá bioklimatologická konference byla uspořádána při příležitosti čtyřiceti let založení Československé bioklimatologické společnosti. Jednání konference se zúčastnilo 108 pracovníků českých, slovenských

a německých univerzit, ústavů akademií věd, výzkumných ústavů a různých odborných institucí.

Konference začala 12. 9. 2005 slavnostním zahájením v konferenčním sále zámku. Po úvodním referátu, ve kterém byla vzpomenua činnost ČSBkS a nastíněn další výhled obou společností národních, vystoupili představitelé Mendelovy zemědělské a lesnické univerzity, Slovenské poľnohospodárskej univerzity, Technické univerzity ve Zvolenu, Českého hydrometeorologického ústavu a Slovenské akademie věd, kteří též ocenili nejen činnost společnosti, ale předali též pamětní listy a čestná uznání zasloužilým členům.

Vědecká část proběhla v osmi odborných sekcích. Byly to sekce ochrany čistoty ovzduší, krajinářská, lesnická, zoobioklimatologie, fyto­bioklimatologie, hydropedologie, humánní bioklimatologie a změny klimatu v samostatném představení posterů.

V sekci ochrany čistoty ovzduší bylo předneseno sedm referátů, zaměřených od analýz imisních koncentrací přes problematiku úpravy dat pro využití v modelování až po stanovení ekonomických škod znečištěním. V krajinářské sekci bylo v šesti příspěvcích pojednáno o problematice komplexních krajinných meliorací, o hodnocení mezoklimatu, metodách stanovení vodní a větrné eroze, optické hustotě větrolamu či výskytu lesních požárů a využití GIS.

Nejvíce – devět vystoupení bylo v sekci lesnické. Předneseny byly poznatky o vlivu meteorologických prvků na růst smrku, analyzována byla intercepce v závislosti na výchovných zásadách. Hodnoceno bylo mikroklima bukového smrkového porostu, vliv klimatu na vývoj vegetace. Analyzovány byly extrémní povětrnostní podmínky v roce 2004 v Tatrách.

Mikroklimatu stájí a extrémních teplot vzduchu vzhledem k produkci, znečištění ovzduší ve stájích a vlivu počasí na refrigeraci bylo věnováno 5 přednášek v sekci zootechnické. Obsahem fyto­sekce byla v osmi přednáškách tato témata: agroklimatologické podmínky tvorby úrody, agrometeorologické metody předpovědi výskytu chorob, vliv rostlin na vlhkost půdy, ale také analýza výskytu přírodních antioxidačních látek ve víně. Otázka odtoku, morfologické změny vybraných povodí, vláhová bilance a využití matematického modelu uvedlo pět přednášejících v sekci hydropedologie.

Dokladem toho, že fenologie je významnou složkou poznání o prostředí, bylo pět příspěvků v sekci fenologie. Uvedeny byly výsledky o vlivu mikroklimatu na jarní fenologické fáze smrku, fenofáze buku, jabloně a dalších. Vlivu počasí a podnebí na lidský organismus byla pochopitelně věnována vystoupení v sekci humánní bioklimatologie. Šlo např. o synoptickou interpretaci v biometeorologické předpovědi, vztah mezi počasím a psychickou výkonností leteckých posádek, změny tlaku vzduchu a výskyt srdečního infarktu. Aktuálním tématem byla indikace pylové sezóny alergicky zajímavých rostlin.

Osm přednášek bylo věnováno změně klimatu v sekci se stejným názvem. Analyzovány byly klimatické trendy suchých period, hodnot výparu podle GGI-3000 a vypočtené podle metodiky FAO, rekonstrukce řad UV-B záření, problematika downscalingu v globálních klimatických modelech. V rámci studií dopadů změn klimatu byly uvedeny možnosti modelování výskytu zavíječe kukuřičného

a potenciální vliv na lesní porosty. Součástí programu konference byla i prezentace posterů, kterých bylo představeno devatenáct.

Součástí konferenčních materiálů byl sborník v tištěné formě s 82 abstrakty a CD ROM, na kterém je v plném znění příspěvků. Navíc zde jsou i sborníky z předcházejících seminářů pořádaných ČBKs a možnost připojení na internetové stránky ČBKs.

Poslední den (14. 9. 2005) byl věnován exkurzi po Moravském krasu. Účastníci navštívili jeskyni Výpustek, která byla dříve využívána jako protiatomový a protichemický kryt. Na rozdíl od běžných návštěvníků se dostali i do jeskyně Císařské u Ostrova u Macochy, která je vymezena pro speleoterapii a běžně není přístupná. O metodách léčby v jeskyni hovořil MUDr. Pavel Slavík, ředitel Dětské léčebny. Po obědě na Chatě na Macoše byla prohlídka známé Punkevní jeskyně pod vedením Jiřího Hebelky, vedoucího Správy jeskyní Moravského krasu a Hynka Pavelky, vedoucího Punkevních jeskyní. Cestou mezi jednotlivými lokalitami podávali odborný výklad zástupci Správy CHKO Moravského krasu.

Na společném zasedání výborů České bioklimatologické společnosti a Slovenské bioklimatologické společnosti bylo mimo jiné dohodnuto, že společné akce budou dále pokračovat a v roce 2006 zajistí slovenští kolegové Bioklimatologické pracovní dny s mezinárodní účastí. V Brně bude uspořádán vědecký seminář „**Fenologická odezva proměnlivosti podnebí**“, a to 22. března 2006. Na těchto akcích opět předpokládáme vysokou účast.

Jaroslav Rožnovský

Konference Pedometrics 2005

Ve dnech 12. až 14. září 2005 se konala ve floridském letovisku Naples na pobřeží Mexického zálivu mezinárodní konference **Pedometrics 2005** s podtitulem „Frontiers in Pedometrics“ (Hranice pedometrie). Konferenci uspořádala Univerzita Florida, hlavní organizátorkou byla Sabine Grunwald z katedry věd o půdě a vodě (Soil and Water Science Department) University Florida, místopředsedkyně komise 1.5, Pedometrics, při IUSS. Tato konference je současně považována za dvouleté setkání této komise. Přestože se konference konala v neklidné době ničivých hurikánů, její konání nebylo těmito hurikány naštěstí přímo ovlivněno, neboť hurikán Katrina v té době již slábl nad New Orleans a hurikán Rita teprve nabíral sílu nad Atlantským oceánem. Počasí bylo tedy po většinu času slunečné, přesně takové, jaké si na Floridě představujeme.

Na konferenci zazněly tři klíčové přednášky. První s názvem „Pedometrics in Transition: From Too Few to Too Many Data?“ (Pedometrie v přechodu: od příliš mála k příliš mnoha údajům?) přednesl Marc van Meirvenne z Univerzity v Gentu, Belgie, druhou na téma „Spatially-Balanced Experimental Designs for Field Experiments“ (Prostorově vyvážené návrhy uspořádání experimentů pro polní pokusy) Harold van Es z Cornell University, Ithaca, NY, a třetí „Dynamic Soil

Mapping: Adding the Temporal Dimension” (Dynamické mapování půd: přidání časového rozměru) Jay C. Bell z University Minnesota. Tyto tři přednášky vhodně uvedly hlavní projednávaná témata konference: získávání a využití doplňkových údajů včetně dálkového průzkumu Země a digitálního modelu reliéfu, optimalizace vzorkování pro různé účely a digitální mapování půd. Další přednesené příspěvky představily některé nové metody, ale především ukázaly nové aplikace a interpretace stávajících metod, které se týkaly celé řady problémů od precizního zemědělství, digitálního mapování půd, modelování vývoje půd, hodnocení degradace půdy aj. Konference se zúčastnilo více než 60 účastníků ze 13 zemí.

V rámci konferenčního večera byly vyhlášeny výsledky ankety o nejlepších pedometrických člancích za rok 2003 a 2004 (výsledky budou zveřejněny v dalším informačním bulletinu Pedometron na stránce www.pedometrics.org) a byly oceněny celoživotní zásluhy J. J. de Gruijtera z University ve Wageningenu.

Konferenci předcházel kurz zaměřený na použití difusně reflexní spektroskopie v oblasti viditelného a blízkého infračerveného spektra (Visible and Near-Infrared Diffuse Reflectance Spectroscopy) v pedologii jako jednoho ze zdrojů doplňkových a poměrně snadno dostupných informací o půdě. V jeho první části byly představeny základní principy infračervené spektroskopie a její vývoj, další část byla zaměřena na praktické zpracování již naměřených dat. Tento kurz byl organizován též Universitou Florida přímo v jejím areálu v Gainesville 9. a 10. září 2005, instruktory byli David Brown (Montana State University, Bozeman, MT) a Fred McClure (North Carolina State University, Raleigh, NC).

Konferenci Pedometrics 2005 lze označit za dobře zorganizovanou a přínosnou. Příští konference, Pedometrics 2007, se bude konat v Německu.

Schůzka pracovní skupiny pro digitální mapování půd při JRC Ispra

Ve dnech 13. a 14. října 2005 se v hotelu Holiday Inn v Praze konala za spolupořadatelství katedry pedologie a geologie ČZU v Praze schůzka pracovní skupiny Digital Soil Mapping vytvořené v rámci Joint Research Centre, Ispra, s cílem popsat možnosti tohoto směru v mapování půd a způsoby jeho využití. Jednalo se o druhé zasedání. Zatímco na první schůzce na jaře v Miskolci byla představena východiska a stav v mapování půd v jednotlivých evropských zemích, na programu tohoto zasedání bylo ujasnění pojmů a projednání hlavních okruhů digitálního mapování: sběr půdních a doplňkových údajů, modely pro digitální mapování, hodnocení přesnosti a spolehlivosti výsledků, prezentace a vizualizace výstupů a funkce půd a politické aspekty digitálního mapování. V další části bylo představeno několik studií jako příklady konkrétní aplikace digitálního mapování (aplikace v monitoringu životního prostředí, klasifikace degradace půdy, modelování půdní eroze, využití pedotransferových funkcí). Schůzky skupiny, které předsedá Endré Dobos z University Miskolc, Maďarsko, se zúčastnili zástupci 13 evropských zemí.

x x x

Eurosoil 2008

Česká pedologická společnost se podílí na přípravě mezinárodní konference Eurosoil 2008. Tato konference se bude konat ve Vídni a na její organizaci se podílí kromě rakouských pedologů v čele s Winfriedem E.H. Blumem a Martinem

Gerzabkem a českých pedologů rovněž kolegové ze Slovenska, Maďarska, Chorvatska, Slovinska a Švýcarska. Česká pedologie se bude podílet na přípravě čtyř z celkového počtu 28 symposií, konkrétně „Soil and Water – Theory“ (prof. Matula), „Forest Management and Soils“ (doc. Kulhavý), „Soil Information Systems, Regionalisation of Soil Data Including Soil Associations“ (prof. Kozák) a „Pedometrics and Digital Mapping“ (prof. Borůvka). Dále bude naším úkolem zorganizovat dvě exkurze. Věřím, že – byť je to ještě zdánlivě velmi daleko - bude naše účast na této prestižní konferenci výrazná, úspěšná a přínosná.

Luboš Borůvka

Z jednání Předsednictva ČAZV

Ze zápisu z jednání Předsednictva dne 28. 6. 2005

Z programu:

2. Kontrola zápisu
3. Informace o průběhu veřejných soutěží NP MZe a soutěži o cenu ministra pro mladé vědecké pracovníky – Ing. J. Stehlík
4. Hodnocení závěrů z jednání a usnesení Rady ČAZV – Prof. J. Hron, DrSc.
5. Projednání závěrů z jednání Předsednictva a usnesení z Rady ČAZV s vedením MZe – Prof. J. Hron, DrSc.
6. Příprava materiálů v odborech ke zpracování a vydání CD – Doc. Kocourek, CSc.

K bodu 2:

Na základě žádosti obdržel sekretariát od ministra zemědělství schválení zvoleného předsedy a místopředsedy ČAZV do funkcí.

K bodu 3:

Ředitel Ing. J. Stehlík informoval o probíhajících soutěžích. Hodnotitelské komise všech tří soutěží pracují. Ve všech soutěžích bylo předloženo 485 návrhů, jejichž zpracování a vyhodnocení vyvolá velké administrativní nároky. K realizaci bude přijat přibližně pouze každý šestý projekt. Vyhodnocení a zahájení všech tří soutěží musí proběhnout v roce 2005. V soutěži ministra pro mladé vědecké pracovníky je přihlášen dostatečný počet návrhů.

K bodu 4:

Jednání Rady ČAZV proběhlo dle programu. Závěry z jednání jsou shrnuty v usnesení, které bylo předloženo s informativním dopisem státnímu tajemníkovi Ing. M. Tomanovi, CSc.

Úkol týkající se vědeckých časopisů ČAZV, byl splněn – dopis předsedy ČAZV byl Radě vlády odeslán a rovněž bylo informováno MZe. Doc. Bouška, CSc. informoval Předsednictvo, že všechny časopisy ČAZV byly zařazeny do soupisu hodnocených časopisů, ovšem s odpovídajícím bodovým hodnocením, tj. 1 bod u neimpaktovaných časopisů.

Předsednictvo rozhodlo, že bude respektovat návrhy příslušných odborů, reprezentující příslušné vědní obory a návrhy VR ČAZV.

Na jednání Předsednictva v srpnu by měl být projednán návrh kritérií soutěže a návrh na organizaci soutěže MZe pro vědecké pracovníky, řešitele projektů MZe.

Další body usnesení mají koncepční charakter s návrhy ve vztahu k MZe ČR (rozvoj venkova, poradenství, nepřímá podpora výzkumu ap.). Uvedená problematika bude řešena formou projednání s MZe vč. účasti ČAZV na zpracování koncepčních materiálů.

K bodu 5:

Před jednáním Předsednictva se uskutečnila schůzka zástupců ČAZV se státním tajemníkem Ing. M. Tomanem, CSc. Předmětem jednání bylo projednání závěrů z jednání rozšířeného Předsednictva ČAZV konaného dne 7.12.2004 v Lednici na Moravě. Jednání se účastnil Prof. Hron, DrSc., Ing. Stehlík, Mgr. Lipavský, CSc. Ing. Vokál, CSc., Doc. Kocourek, CSc. a Doc. Krška, CSc. Státní tajemník operativně rozhodl a přislíbil uložit úkoly SRS a stejně tak podpořil posílení odborného poradenství v rámci resortu. Odmítl řešit výrobní otázky, které nejsou přímo v kompetenci MZe.

Konzultována byla i otázka organizace a perspektivy zemědělského výzkumu v rámci státu vč. návazného poradenství. Bylo konstatováno, že jedno bez druhého nemůže dlouhodobě na úrovni existovat. Pokud by měla být zajištěna podpora pro zelináře, agroenvironmentální podpora vč. podpory polních plodin a integrované ochrany, pak je vše třeba zohlednit v rámci HRDP.

K bodu 6:

Doc. Kocourek, CSc. a Doc. Zahradník, CSc. informovali, že připravují podkladový materiál pro členy Předsednictva a to ve dvou částech – historie vývoje vědního oboru a současnost – činnost a vývoj od roku 1992. Uvedené podklady budou připraveny do 15.7.2005 a předány sekretariátu k rozeslání členům Předsednictva. Vzhledem k tomu, že potřebné materiály z odborů ke zpracování nebude možno získat dříve než v říjnu – listopadu, není ani reálný termín zpracování a vydání CD k publikaci k 80. výročí založení ČAZ. Vydání CD proto bude zajištěno v I. pololetí roku 2006. Zpracování podkladů v odborech je však třeba zahájit okamžitě po 15.7.2005.

Ze zápisu z jednání Předsednictva dne 24. 8. 2005 v zasedací místnosti MADETA a.s. v Českých Budějovicích

Z programu:

3. Informace o průběhu veřejných soutěží a vyhodnocení soutěže o cenu ministra pro mladé vědecké pracovníky – Ing. J. Stehlík
4. Příprava materiálů v odborech ke zpracování a vydání CD – Doc. F. Kocourek, CSc.
5. Příprava programu rozšířeného zasedání Předsednictva 4.10.2005 k problematice rozvoje venkova (EAFRD)
6. Vydavatelská činnost ČAZV – příprava jednání Vydavatelské rady – Prof. M. Janeček, DrSc.
7. Různé

Jednání zahájil a řídil místopředseda ČAZV Prof. Ing. M. Janeček, DrSc. Přivítal přítomné členy Předsednictva a hosty jednání. Omluvil neúčast předsedy ČAZV Prof. J. Hrona, DrSc. z důvodu zahraniční cesty.

K bodu 3:

Ředitel Ing. J. Stehlík informoval Předsednictvo o průběhu vyhlášených soutěží MZe, tj. i části NPV. Obě soutěže budou vyhodnoceny a schváleny včas.

Ředitel Ing. Stehlík současně poděkoval členům Předsednictva za pomoc při vyhodnocení soutěže o cenu ministra pro mladé vědecké pracovníky.

Současně ředitel Ing. Stehlík požádal Předsednictvo o doplnění materiálu z 5.4.2005 k vyhlášení soutěže o cenu ministra v roce 2006 pro mladého vědeckého pracovníka a dále cenu za nejlepší realizovaný výsledek výzkumu.

K bodu 4:

Doc. Kocourek, CSc. informoval o rozeslaných materiálech ke zpracování textu na CD.

Na základě krátké diskuse rozhodlo pak Předsednictvo, že rozsah nebude jednotlivým odborům limitován, předpokládá se však rozsah max. cca 20 stránek textu za odbor (obor).

Publikace CD bude připravena k vydání v I. polovině roku 2006.

K bodu 5:

Členům Předsednictva bylo předáno CD s Národním strategickým plánem „Program rozvoje venkova“ – program EAFRD. Tento materiál je stále ve stádiu úprav a zpracování připomínek. Materiál je i dále upravován tak, aby nebyl tak obsáhlý. Proto je třeba jej dále připomínkovat buď prostřednictvím sekretariátu nebo přímo Odboru rozvoje venkova a ekologie u ředitelky Ing. arch. Kamily Matouškové, CSc.

Předsednictvo vyzývá členy a příslušné odbory, aby v co nejkratším termínu připomínkovali materiál k projektu EAFRD.

K bodu 6:

Prof. M. Janeček, DrSc. informoval, že bude svolána Vydavatelská rada ČAZV s tím, že bude komplexně vyhodnocena vydavatelská činnost ČAZV, tj. jak vydávání vědeckých časopisů a terminologického slovníku, tak i otázka vydávání metodik dle požadavku MZe.

V různém:

Ing. Hrubý, CSc. informoval Předsednictvo o možnosti vydání medaile ČAZV.

V případě přidělení prostředků schvaluje Předsednictvo objednávku na zpracování návrhu a ražbu medaile ČAZV.

Sekretariát požádá MZe o přidělení prostředků ve výši 120 tis. Kč.

Ze zápisu z jednání Předsednictva dne 4. 10. 2005

Z programu:

3. Informace o průběhu veřejných soutěží a o zákonu 341/2005 Sb. o VVI - Ing. J. Stehlík
4. Předání uznání mladým vědeckým pracovníkům - Ing. P. Zgarba, ministr zemědělství ČR, Prof. J. Hron, DrSc., předseda ČAZV
5. Příprava návrhu podmínek pro vyhlášení cen ministra zemědělství pro vědecké pracovníky v roce 2006 - Ing. J. Stehlík
6. Projednání vydání medaile ČAZV a Statutu a řádu o udělování medailí - Prof. M. Janeček, DrSc., Ing. V. Hrubý, CSc.
7. Příprava materiálů v odborech ke zpracování a vydání CD - Doc. F. Kocourek, CSc.
8. Projednání programu odpoledního rozšířeného Předsednictva k problematice rozvoje venkova (EAFRD)
9. Různé

Jednání zahájil místopředseda ČAZV Prof. Ing. Miloslav Janeček, DrSc. Přivítal přítomné členy Předsednictva a hosty jednání. Omluvil neúčast předsedy ČAZV Prof. J. Hrona, DrSc. z důvodu jeho účasti na jednání akademického senátu ČZU.

K bodu 3:

Ředitel Ing. J. Stehlík informoval Předsednictvo o průběhu vyhodnocování soutěží, hodnotící komise pracují v souladu s časovým plánem.

K realizaci zákona č. 341/2005 Sb. o VVI nebyla zatím MZe přijata žádná rozhodnutí. ČAZV sama nemá charakter VVI a její zařazení bude řešeno odděleně.

K bodu 4:

V zastoupení ministra zemědělství Ing. P. Zgarby předal ředitel Ing. J. Stehlík společně s Prof. M. Janečkem, DrSc. třem vyhodnoceným účastníkům soutěže o cenu ministra zemědělství pro mladé vědecké pracovníky čestná uznání za předložené práce do této soutěže.

K bodu 5:

Členové Předsednictva obdrželi opakovaně variantní návrhy pracovní skupiny zpracované Prof. Janečkem, DrSc. k rozšířené soutěži ministra zemědělství pro vědecké pracovníky v roce 2006.

K dané přípravě soutěže proběhla krátká diskuse, ve které Ing. Perlín, CSc. připomněl, že soutěž má být striktně zaměřena na realizaci výsledků. Současně upozornil na skutečnost, že do soutěže mohou být přihlašovány pouze úkoly, které jsou řešeny v rámci NAZV.

K bodu 6:

Ing. Hrubý, CSc. informoval Předsednictva o průběhu jednání s MZe ve věci podpory vydání medaile ČAZV. Finanční prostředky na zajištění zpracování námětu a ražby ve výši 120 tis. Kč jsou zajištěny.

Na jednání Předsednictva byl přizván Prof. Jiří Harcuba, který předložil k posouzení návrh medaile. Medaile bude zhotovena v řadě bronzová, stříbrná

a zlatá. Návrh bude po úpravách opět během týdne předložen Předsednictvu k posouzení.

K bodu 7:

Materiály na připravované CD jsou ve všech odborech zpracovávány tak, aby byly k dispozici počátkem ledna 2006.

K bodu 8:

Odpolední jednání je připraveno ve spolupráci s odborem rozvoje venkova a ekologie MZe a VÚZE. Vystoupení ředitelky Ing. arch. K. Matouškové, CSc. je potvrzeno.

V různém:

- Rozšířené jednání Předsednictva k problematice pedologie bude svoláno do VÚMOP v Praze 5 - Zbraslavi dne 1.11.2005 od 13,00 hod. Řádné jednání Předsednictva se uskuteční tamtéž od 9,30 hod.
- MZe byl zaslán k posouzení a připomínkám výzkumný program MŽP do roku 2013. Uvedený výzkumný program bude zaslán všem členům Předsednictva e-mailem po jeho získání od MZe resp. MŽP.
- Předsednictvo pověřuje místopředsedu ČAZV a předsedu Vydavatelské rady ČAZV Prof. M. Janečka, DrSc. k jednání s nově jmenovaným ředitelem ÚZPI Ing. J. Vozkou.

Ze zápisu z jednání Předsednictva dne 1.11.2005 ve VÚMOP Praha

Z programu:

1. Zahájení
2. Kontrola zápisu
3. Informace o průběhu veřejných soutěží a o zákonu 341/2005 Sb. o VVI – Ing. J. Stehlík
4. Vyhlášení cen ministra pro vědecké pracovníky v roce 2006 – Ing. J. Stehlík, Prof. M. Janeček, DrSc.
5. Příprava jednání Vydavatelské rady ČAZV – Prof. M. Janeček, DrSc.
6. Informace o stavu prací na zpracování a ražbě medaile ČAZV – Ing. V. Hrubý, CSc.
7. Příprava materiálů v odborech ke zpracování a vydání CD – Doc. F. Kocourek, CSc.
8. Projednání programu odpoledního rozšířeného zasedání Předsednictva k problematice pedologie – Ing. K. Březina
9. Různé

K bodu 1:

S prací ústavu seznámil přítomné v krátkém vystoupení ředitel VÚMOP Prof. M. Janeček, DrSc. Zdůraznil význam vedení a udržování půdoznalecké databáze jako výsledku KPP. Z dalších aktivit upozornil na bonitaci půd, mj. i pro potřeby Katastru nemovitostí, tvorbu map erozního ohrožení půd, řešení výzkumného záměru a zahraničního grantu společně s VÚB Havlíčkův Brod.

Představil se i prizvaný nově jmenovaný ředitel ÚZPI Ing. Josef Vozka.

K bodu 2:

Ing. J. Hrubý, CSc. informoval, že zatím nebylo možno rozeslat členům Předsednictva výzkumný program MŽP, který je předán k oponentuře a připomínkám MŠMT. Jakmile bude k dispozici, bude rozeslán e-mailem.

K bodu 3:

Ředitel Ing. J. Stehlík informoval o průběhu soutěže NP II a o resortním programu. Projekty NP II byly schváleny ministrem k realizaci tak, jak stanovila pořadí hodnotitelská komise. Je třeba urychleně uzavřít smlouvy a zahájit řešení úkolů v prosinci t.r. Přihlášené projekty do resortního programu jsou vyhodnocovány a výsledky pořadí navrženého HK budou zařazeny ke schválení na jednání OP ministra.

Nový výzkumný program resortu na roky 2007 – 2012 bude po předložení a schválení vládou postoupen k notifikaci do Bruselu.

Ředitel Ing. J. Stehlík upozornil, že zákon o VVI vyšel ve Sbírce zákonů.

Oponentské posudky a práce NAZV byly na vysoké úrovni. Prof. Hron, DrSc. požádal ředitele Ing. J. Stehlíka o poděkování pracovníkům NAZV za kvalitní práci.

Další diskuse se zaměřila na bodové hodnocení projektů, které je v jednotlivých komisích různé. Rovněž tak byla diskutována otázka počtu dokončených (předčasně ukončených) projektů ve srovnání se zahraničím. V ČR nejsou z důvodu negativního výsledku nebo špatné práce řešitelského týmu předčasně ukončeny prakticky žádné projekty, což není ve světě běžné. Ing. J. Stehlík uvedl, že zastavení je v řadě případů na místě a je nutností.

Doc. Bouška, CSc. upozornil, že zemědělské vědy zaujímají v EU poslední místa a v souvislosti s tím je nutno zajistit cílený růst IF časopisů.

K bodu 4:

Soutěže o cenu ministra zemědělství budou v příštím roce vyhlášeny. Návrhy na pravidla a podmínky soutěží byly předány MZe bez dalších připomínek členů Předsednictva.

K bodu 5:

Prof. M. Janeček, DrSc. informoval o situaci ve vydavatelské činnosti ČAZV, zejména vědeckých časopisů. Před jednáním VR se uskutečnil neformální pracovní setkání za přítomnosti ředitele Ing. J. Stehlíka, Mgr. J. Lipavského, CSc., Doc. J. Boušky, CSc. a Ing. J. Vozky.

Předsednictvo schválilo vydávání nového vědeckého časopisu Soil and Water Research od ledna 2006 a dále i složení redakční rady. Předsedou byl jmenován Prof. J. Kozák, DrSc., Dr.h.c., redaktorkou časopisu bude Ing. Knížková.

Předsednictvo dále diskutovalo otázky týkající se zvýšení kvality a úrovně vydávaných vědeckých časopisů. Náměty z diskuse využije pracovní skupina Předsednictva na svém jednání k této problematice.

K bodu 6:

Ing. Hrubý, CSc. informoval Předsednictvo o přípravě ražby medaile ČAZV. Na návrh předsedy ČAZV Prof. J. Hrona, DrSc. bude zajištěna ražba vyššího počtu

medailí. Ředitel Ing. J. Stehlík přislíbil na základě žádosti ČAZV navýšit rozpočet ČAZV o částku 50 tis. Kč. Počet medailí byl schválen takto: 30 ks bronzové medaile, 15 ks stříbrné medaile, 10 ks zlaté (stříbrné pozlacené) medaile a 1 ks zlaté medaile.

K bodu 7:

Po krátké diskusi Předsednictvo rozhodlo, že termín zpracování materiálů z odborů na CD bude posunut na 30.1.2005.

K bodu 8:

Ing. K. B. Březina informoval přítomné o organizačním a odborném zajištění odpoledního rozšířeného zasedání Předsednictva ČAZV k problematice pedologie.

V různém:

Odbory připraví do příštího jednání návrh na přípravu rozšířených zasedání v roce 2006. Sekretariát připraví návrh termínů konání pléna a Rady ČAZV.

Závěry a doporučení z workshopu

Dne 3.listopadu 2005 uspořádal VÚMOP Praha společně s ČAZV, odborem VH a ČV ICIDu workshop s názvem „Zemědělské odvodnění v kulturní krajině“. Workshop byl organizován v rámci řešení výzkumného záměru VÚMOP Praha „Zmírnění nepříznivých přírodních a antropogenních vlivů na půdu a vodu“, věcných etap 03 a 04.

Cílem setkání bylo přispět k rozvoji pracovních kontaktů mezi odborníky, zabývajícími se problematikou zemědělského odvodnění a v rámci diskuse formulovat výhled a základní koncepce pro budoucnost drenážních systémů v krajině. Hlavním podnětem pro uspořádání diskuse je neutěšený stav drenážních systémů a dlouhodobě nedostatečná péče o tyto vodohospodářské stavby.

Akce se účastnilo 41 pozvaných osob a diskuse proběhla na následující hlavní témata:

- Funkce drenážních systémů, jejich "užitečnost" či "škodlivost"
- Právní a vlastnické vztahy k odvodněným pozemkům
- Údržba objektů a zařízení, evidence stavu
- Využití odvodněných pozemků, změny užívání
- Životnost odvodňovacích systémů, modernizace a adaptace
- Porovnání se situací v zahraničí
- Koncepce, výhled a program

Z písemných příspěvků účastníků i z diskusních vystoupení bude sestaven a začátkem roku 2006 vydán sborník. Podrobnosti jsou k dispozici na <http://www.hydromeliorace.cz/Drenaz/>

Závěry a doporučení workshopu lze shrnout v následujících bodech:

Strategie zemědělství

Podstatnou pro existenci zemědělského odvodnění je strategie našeho zemědělství v rámci zemí EU resp. strategie udržitelného rozvoje. Cílem odvodnění je především vytvořit optimální podmínky pro pěstování určitých zemědělských plodin a v současnosti mimo jiné napomáhá i zvyšovat konkurenceschopnost zemědělství. K existenci a funkcím drenážního odvodnění nelze přistupovat paušálně a globálně, je třeba zohlednit odlišnosti místních podmínek. Je doporučeno soustředit podporu na ty drenážní plochy, které svoje poslání plní a jejichž stav je proto i potřeba systematicky monitorovat.

Péče o krajinu

Revitalizace krajiny, jejíž součástí jsou odvodňovací systémy, je dlouhodobý proces. Budoucnost drenáží souvisí s budoucností řešení komplexních úkolů v krajině. **Nemělo by se tedy uvažovat pouze o revitalizaci vodních toků, ale vůbec o plošných revitalizacích povodí. Drenážní odvodňování je pak jednou ze součástí péče o krajinu.**

Jestliže budeme podporovat tvorbu krajiny v rámci meliorační činnosti, musíme tomu přizpůsobit techniku a teoretické podklady k odvodnění. V horských a podhorských oblastech jsou prvotně kombinované příčiny zamokření a tomu odpovídá velice nákladné a funkčně nejisté odvodnění. Bylo doporučeno legislativně podpořit starost o krajinu v regionálním měřítku a vymezit konkrétní instituci nebo osobu. To by řešilo i otázku poradenství, včetně kvalifikované podpory nároků na využití dotací.

V případě návrhu nových staveb bylo doporučeno **neprovádět plošné odvodnění, ale preferovat sporadické odvodnění** míst, kde dochází k vývěrům vody na pozemcích. Tomuto kritériu podřídit i řízené zásahy do stávajících systémů.

Vztah vlastníků k půdě a k odvodnění

Po restitucích se vlastnické vztahy k půdě nevrátily do stavu před rokem 1950, jak se předpokládalo. Řada vlastníků se nezabývá otázkou, jaké investice a k jakému účelu byly vloženy do pozemku. Výhody melioračních systémů by se však měly zohlednit při oceňování pozemku. Odvodňovací systémy v 70. letech a později byly budovány jako velké odvodňovací plošné systémy. Současná pozemková držba je rozdrobena tak jak byla ještě před jednotnou evidencí půdy. **O odvodňovací systémy se však musí pečovat jako o celý systém a ne o jednotlivé jeho části.** Byly proto podpořeny tendence pro vytváření sdružení vlastníků odvodněných pozemků (obdoba vodních družstev).

Zákonná opatření, která převedla vlastnictví odvodňovacích zařízení na vlastníky pozemků vyřešila otázku vlastnictví, ale nevyřešila faktickou stránku věci, tj. povinnost péče o tyto vodohospodářské stavby. Pozemky byly vydány bez jakékoliv identifikace ke stavbám odvodnění. **Jestliže neudržíme drenážní systém, zpravidla nejde o návrat k původnímu stavu, ale o devastace dalších částí pozemku.** Bylo doporučeno, aby zůstala centrální evidence drenážních systémů. Většina vlastníků neužívá své pozemky a pronajímá je. Přenesení práva hospodaření na uživatele (pronajímatele), nahlíží se z hlediska zákona na uživatele jako na vlastníka. Nechybí tedy legislativní nástroje, avšak stávající se

v praxi nedodržují. **Jednou z cest je uplatňovat dodržování dosavadní legislativy v souvislosti se žádostmi o dotace.**

Vodohospodářská hlediska

Bylo doporučeno podpořit celorepublikový rámcový monitoring kvality drenážních vod. **Kvalita drenážních vod totiž přímo souvisí s uplatňovanými systémy hospodaření na odvodněných plochách.**

Bylo doporučeno posílit funkce ZVHS ve vodoprávních řízeních, neboť jako pověřený správce informačního systému o stavbách k vodohospodářským melioracím pozemků disponuje podklady o rozsahu odvodnění. Bylo zdůrazněno, že tyto systémy jsou vodní díla podle zákona o vodách nebo podle stavebního zákona. Při jakékoliv změně, rekonstrukci, modernizaci, likvidaci atd. je třeba postupovat podle příslušné legislativy stavební nebo vodního práva. Stát by měl v této souvislosti zajistit dodržování veřejných zájmů. Bylo doporučeno zainteresovat ZVHS na tom, aby pečovala o řízení údržby, vedla přehled o funkci, vyřazení z funkce či plánování výstavby nových drenáží.

Zbyněk Kulhavý

Z odborných akcí pro rok 2006

January 22-27, 2006

Chiang Mai, Thailand

14th World Fertilizer Congress

www.idd.go.th/wfc14th/

March 13-16, 2006

Islamabad, Pakistan

11th Congress of Soil Science, Soil Management for Sustainable Agriculture and the Environment

<http://www.sss-pakistan.org/11th-Congress/11Congress-06.htm>

April 8-12, 2006

New Bern, North Carolina, USA

International Conference on Hydrology and Management of Forested Wetlands

<http://www.asabe.org/meetings/Forest2006/index.htm>

May 14-19, 2006

Marrakech, Morocco

The 14th Conference of International Soil Conservation Organisation (ISCO)

http://www.swcs.org/en/international/isco/isco_2006.cfm

May 21-24, 2006

Lisboa, Portugal

9th International Symposium on Metal Ions in Biology and Medicine

<http://www.uc.pt/9ismibm/>

June 13-15, 2006

Barcelona, Spain

5th European Congress on **Regional Geological Cartography and Information Systems (Earth and Water)**

<http://www.icc.es/econgeo2006/home.html>

June 21-25, 2006

Bialowieza Poland

6th International Symposium on **Speciation of Elements in Biological, Environmental and Toxicological Sciences**

<http://www.eurocongress.com.pl/issebets2006/>

June 25-30, 2006

University of California, Santa Cruz, USA

BIOGEOMON 2006, the 5th International Symposium on Ecosystem Behavior

www.biogeomon2006.org

July 4 - 7 , 2006

Rio de Janeiro, Brazil

2nd Global Workshop on Digital Soil Mapping

<http://www.digitalsoilmapping.org>

July 9 - 15 , 2006

Philadelphia, USA

18th World Congress of Soil Science

[2nd Announcement](#)

<http://www.18wcsc.org>

August 21-26, 2006

Cluj, Romania

XVIIIth Conference of the Romanian National Society of Soil Science **“100 Years of Soil Science in Romania”**

<http://www.iuss.org/Romania%20August%202006.doc>

August 28-September 3, 2006

Kiel, Germany

17th Conference of the International Soil Tillage Research Organisation (ISTRO)

<http://www.soils.uni-kiel.de/istro.htm>

September 12-15, 2006

Lleida, Catalonia, Spain

Internacional ESSC Conference on **“Soil and Water Conservation under Changing Land Use”**

<http://www.udl.es/serveis/sedai/sigtel/ESSC2006.html>

September 20-22, 2006

Prague, Czech Republic

BIOHYDROLOGY 2006 International Conference

<http://www.ih.savba.sk/biohydrology2006>

September, 2006

Jeseníky

12. pedologické dny

October 4-6, 2006

Neuherberg/Munich, Germany

Workshop on “**Lysimeters for Global Change Research: Biological Processes and the Environmental Fate of Pollutants**”

<http://www.gsf.de/lysimeter-workshop>

In memoriam Pavel Jambor (1938 – 2005)

Dňa 9. júna 2005, len niekoľko dní pred zahájením Štvrtých pôdoznaleckých dní v SR (Čingov 14.-16.6.2005), skonal dlhoročný vedecký pracovník Výskumného ústavu pôdoznalectva a ochrany pôdy v Bratislave, vynikajúci aplikovaný pôdoznalec, prezident Slovenskej pôdoznaleckej spoločnosti Ing. Pavel Jambor, CSc. Slovenská pôdoznalecká komunita stratila jednu z vynikajúcich osobností, ktorá výrazným spôsobom prispela k rozvoju pôdoznalectva a rozširovaniu pôdoznaleckých poznatkov do poľnohospodárskej praxe.

Narodil sa 10.1.1938 v Potvoriciach okr. Nové Mesto nad Váhom. Bol absolventom Agronomickej fakulty Vysokej školy poľnohospodárskej v Nitre (1957-1962), kde získal titul Ing. (1962). Svoju vedeckú dizertačnú prácu (CSc.) obhájil na Agronomickej fakulte Vysokej školy poľnohospodárskej v Nitre v r. 1974. Ako absolvent VŠP sa krátko zamestnal v JRD Pobedim ako agronóm, neskôr ako výskumný pracovník vo Výskumnom ústave pôdoznalectva a výživy rastlín v Bratislave (1964-1971). V tomto období sa zapojil do Komplexného prieskumu poľnohospodárskych pôd ako terénny pôdoznalec. Svoje jazykové schopnosti si prehĺbil štúdiom na Univerzite 7. listopadu v Prahe v rokoch 1970-1971. Ďalším jeho pôsobiskom bola Štátna melioračná správa v Bratislave, kde pracoval ako technik špecialista (1971-1975). Od roku 1975 natrvalo zakotvil na Výskumnom ústave pôdoznalectva a ochrany pôdy v Bratislave, kde pôsobil až do svojej smrti. Na ústave zastával niekoľko významných postov ako vedúci viacerých oddelení (Oddelenie VTEI, Oddelenie regionálnej pedológie, vedúci Pedologického konzultačného strediska), tri krát preberal funkciu námestníka riaditeľa (1991 - 1995), ako samostatný vedecký pracovník bol od r. 1983. Na dôchodok odišiel v roku 2001, avšak aj naďalej sa zapájal do vedeckých a ústavných aktivít na čiastkový úväzok.

Vo svojej profesijnej aktivite sa angažoval v pôdoznalctve poľnohospodárskych pôd Slovenska. V jeho práci treba vyzdvihnúť veľmi plodnú symbiózu čistého pôdoznalectva s praktickým riešením výsledkov pre poľnohospodársku prax. Bol popredným predstaviteľom aplikovaného pôdneho prieskumu na Slovensku s aspektom na priamy kontakt s užívateľom pôdy. V rámci

špecializácie bol známy ako významný erodológ zameraný na ochranu a systémy ochrannej protieróznej agrotechniky, autor preventívnych ekologizačných opatrení pre erodované a slané pôdy. Bol hlavným koordinátorom viacerých národných i medzinárodných výskumných projektov, editorom vedeckých prác VÚPOP. Známe sú jeho príspevky do Roľníckych novín, kde bol aktívnym dlhoročným prispievateľom. Bol medzinárodne aktívny ako člen pracovných skupín pre ochranu a eróziu pôdy (COST, ARGEDONAU). Je autorom a spoluautorom približne 120 vedeckých a odborných prác, príspevkov a dokumentov, z toho 4 knižných publikácií: „*Hlavné faktory produkčnej schopnosti krajiny (1984)*“, „*Pôda a výživa rastlín (1985)*“, „*Metodika protierózneho obrábania pôdy (1998)*“, „*Aspects of the Erosion by Water in Austria, Hungary and Slovakia (2003)*“, množstva publikovaných novinových článkov pre odbornú i laickú poľnohospodársku prax. Nedokončeným ostal jeho štvorjazyčný pôdoznalecký slovník, ktorý po jeho dopracovaní bude vydaný a predložený odbornej verejnosti „in memoriam“.

Bol prezidentom Slovenskej pôdoznaleckej spoločnosti (Societas pedologica slovacae) po niekoľko volebných obdobi (1992-2005), zakladajúci člen Pedologickej sekcie Slovenskej spoločnosti pre poľnohospodárske, lesnícke, potravinárske a veterinárske vedy SAV (1973), riadny člen Československej akadémie zemědělské (1964-1989), riadny člen Slovenskej akadémie pôdohospodárskych vied (od 1993), člen vedeckých rád viacerých inštitúcií, člen Medzinárodnej spoločnosti pre pôdoznalecké vedy (IUSS), člen Európskej spoločnosti pre ochranu pôdy (ESSC), člen Európskej konfederácie pôdoznaleckých spoločností (ECSSS). Jeho výrazná odborná reputácia bola ocenená niekoľkými vyznamenaniami (Diplom SAPV za rozvoj vedy, rezortné uznania). Je nositeľom medaily J. Fándlyho in memoriam (2005) SSPLPVV pri SAV.

Pamiatka na Ing. Pavla Jambora, CSc. a jeho prácu zostane s nami a bude inšpiráciou pre všetkých, ktorí ho budú nasledovať.

Jaroslava Sobocká

Za Dr. Ing. Miloslavem Pýchou, CSc.

Dne 11.9.2005 náhle zemřel Dr. Ing. Miloslav Pýcha, CSc., čestný člen ČAZV. Stalo se tak necelého půl roku po jeho 80. narozeninách.

V minulém čísle těchto listů jsme vzpomněli jeho 80. narozenin. K této výstižné vzpomínce lze dodat málo. Snad jen znovu připomenout jeho velmi záslužnou vědeckou činnost v oboru závlahových meliorací, které věnoval téměř 40 let svého života. Převážnou část svého vědeckého života se zabýval výzkumem vláhového režimu plodin. Byl nejenom významným vědcem, ale i dobrým člověkem, který pomohl vždy, když mohl, a nikdy nikomu neublížil. Jeho veselá a družná povaha mu získala řadu přátel doma a v zahraničí.

Odchodem Dr. Ing. Miloslava Pýchy, CSc. ztratil vědní obor závlahových meliorací jednoho z předních vědeckých pracovníků. Jeho odchod nebyl pro něho sice bolestivý, ale zanechal hlubokou bolest v srdcích jeho přátel.

Josef Zavadil

Vzpomínka na Prof. Ing. Františka Hrádka, DrSc.

Jen těžko se mi těch pár slov o Františkovi bude psát, jeho náhlý odchod ze života ke konci července tohoto roku (2005) nás všechny velmi překvapil. Prof. Hrádek se systematicky a důkladně, s jemu vlastním entuziasmem a nasazením, věnoval vodnímu hospodářství a jeho klíčové disciplíně hydrologii, a to nejen jako vysokoškolský pedagog, působící na ČZU v Praze – Lesnické a environmentální fakultě, ale také jako originální, všestranný a vysoce znalý výzkumný pracovník.

V r. 1990 obhájil na VŠZ (dnešní ČZU) doktorskou disertační práci na téma Maximální odtok na velmi malých povodích. Maximální odtok z povodí je, jak víme nebo tušíme, univerzálním klíčem k řešení extrémních odtoků, takže jeho vlastní příspěvek - hydrologický model DesQ - postupně upravovaný, vyvíjený a precizovaný v několika verzích, patří mezi základní práce v českém hydrologickém moři. František a nejen on sám, tímto modelem řešil odtok v krajině, v povodí, jako knihu, která v matematickém vyjádření vystihovala všechny hlavní faktory tvorby odtoku. Hydrologický model DesQ byl použit na mnoha experimentálních povodích s velmi dobrými výsledky. V rámci spolupráce na řešení výzkumných úkolů hodnotil odtok i na některých experimentálních povodích VÚMOP, takže jsem měl možnost spolupracovat s ním i nadále poté, co jsem odešel z VŠZ. Jeho příkladná a precizní práce umožňovala spolupráci s dalšími hydrology, namátkou uvedu jen profesory J. Němce, J. Dvořáka a dva velmi blízké kolegy z fakulty P. Kováře a J. Zezuláka.

Jeho sofistikované metody a modelové přístupy k řešení konkrétního odtoku v povodí přinesly celou řadu cenných poznatků a výsledků, včetně hydrologických prognóz, které pak dovedl zužitkovat ve své dlouholeté pedagogické práci, během níž vychovával stovky studentů a otevíral jim prameny poznání. Víím, že to dělal rád. Jeho pedagogický přístup byl korektní a vždy fér. Vystupoval na odborných a vědeckých konferencích a jeho příspěvky směřovaly vždy k podstatě věci a k tématu. Uměl uhodit hřebíček na hlavičku a když radil, vždy člověk cítil, že jde o rady zkušeného učitele, či o rady přátelské.

Hydrologii a vodní hospodářství měl prostě v krvi. My všichni víme, nebo možná spíše cítíme, jak je ovšem zrádný „hydrologický“ oběh krve v našem těle. Vždyť naše tělo je také krajinou, krajinou snů, citů, vztahů, klidu, očekávání i bouří. František měl samozřejmě obavy před tím, než šel na chirurgický zákrok. Kdo z nás by obavy neměl? Přišla pak poslední povodeň za červencových červánků a vzala ho jemu nejbližším i nám. Se ztrátou Františka se budeme těžko vyrovnávat, ale jedno víím jistě, že na něj nikdy nezapomeneme.

Mojmír Soukup

Různé - výzva všem odběratelům Informačních listů

Na jednání výboru ČPS byl vznesen návrh, aby kompletní obsah nově vydávaných Informačních listů byl nadále zveřejňován také na stránkách www.pedologie.cz, které připravuje pan Prof. Dr. Ing. Luboš Borůvka. V této souvislosti je nutné, aby ti naši členové, kteří nereflektují na „Listy“ v tištěné podobě, svoje rozhodnutí oznámili co nejdříve na moji adresu: pedol@mendelu.cz. Pomůžete nám snížit náklady a usnadníte distribuci.

Děkuje *Alois Prax*

Informační listy č. 24

připravila redakční rada ve složení:

Prof. Ing. Alois Prax, CSc. (předseda)

Ing. Karel B. Březina, Ing. Mojmír Soukup, CSc.,

Ing. Jiří Váša, DrSc., Doc. Ing. Jiří Váška, CSc.

Vychází pro vnitřní potřebu členů

Odboru vodního hospodářství a Odboru pedologie ČAZV,
Českého výboru mezinárodní komise pro závlahy a odvodnění
a České pedologické společnosti

Počet výtisků 180 – Uzávěrka listů 30.11.2005

Adresa redakce: VÚMOP, Žabovřeská 250, 156 27 Praha 5 -Zbraslav

PF 2006 všem otrokům a poctivým slouhům ryzí vědy

Ivan Fontana

**Svět je plný chyb. Errata se již
připravuje.**

*V zajetí myšlenky: první krok ke
svobodě.*

*Otroctví padlo, ale obchod
s hlavami jde dál.*

Koule: rotující kostka

*Úřední šiml musí mít kvotace
na inkoust.*

**Dilema vědeckého pracovníka:
hypotéza nebo hypotéka?**

*Hnutí mysli nebývá velkou
společenskou událostí.*

**Řečnický pult: samoobsluha
myšlenek**

*Teorie je štítem na obranu
hypotéz.*

**Pilotní projekt s týmem, který
v tom umí létat.**

Jednotkám času velí relativita.

**Hozená rukavice se vztyčeným
ukazováčkem.**

*Za klepy se nedává
vyznamenání, ale tleská se jim.*

**Otevřít diskusi o tom, co je
umění, a nikdy ji nezavírat.**

*Nebojoval sám se sebou –
neuměl si vybrat zbraně.*

**Kdejaká studna by se světu
ráda pochlubila jak je šikmá.**

*Dokud nám rozum slouží,
ukazuje psychoanalýza na
rozdělenou osobnost.*

**Rok života: taková je v sumě
naše nepozornost.**

*Duševní vlastnictví nebo
vědeckotechnická revoluce?*

**Každá esemeska potvrzuje
kvantovou teorii. Teorii
relativity pochopíme, až se
vybijí baterie.**

*Věda ví, co je to párat staré
svetry, když vyšly z módy.*

**„Pohlédněte mi do očí“, pravil
jednooký, řeknu vám pointu
mého života.**

*Věda je dobrodružství samo,
ale jen pro ty, co se ocitají nad
propastí poznání.*

**I věda si musí udržovat svého
císaře.**

*Země pláče deštěm, ale čím se
směje?*

**Pravda není nikdy v cíli – není
tedy možné ji oslavovat.**

Bysty varují: neztrácejte hlavu.

**Mávejte kouzelným proutkem,
ale nedělejte z něho bič.**

